

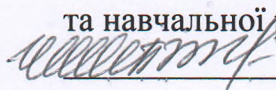
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Загальноуніверситетські кафедри

Кафедра музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

 Інґа ЧХАТАРАШВІЛІ-
ПЕТРАШ

« 08 » 09 2025 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СЦЕНІЧНИЙ СПІВ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої
освіти

перший (бакалаврський)

спеціальність

026 Сценічне мистецтво

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

Акторське мистецтво театру та кіно (ІІІ курс)

(назва освітньої програми)

Київ – 2025

Розробники:

Мусієнко Валентина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений працівник культури України, кафедра музичного виховання
Нагорний Михайло Васильович, заслужений артист України, старший викладач кафедри музичного виховання.

Викладачі:

Нагорний Михайло Васильович, заслужений артист України, старший викладач кафедри музичного виховання;
Русанова Тетяна Григорівна, старший викладач, кафедра музичного виховання;
Персанова Ірина Миколаївна, старший викладач, заслужена артистка України, кафедра музичного виховання.

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музичного виховання

Протокол від 05.09.2025 № 8

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Валентина МУСІЄНКО

РПНД погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
доцент,

заслужений артист України _____

(підпис)

Олександр ЗАВАЛЬСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(_____) (ПІ)

), протокол від _____.____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(_____) (ПІ)

), протокол від _____.____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(_____) (ПІ)

), протокол від _____.____.20__ № ____

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(_____) (ПІ)

), протокол від _____.____.20__ № ____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	<i>Обов'язкова</i>			
Загальна кількість кредитів / годин з дисципліни	20 кредитів / 600 годин			
Курс	III			
Семестр	5	6		
Кількість кредитів	3.3	3.3		
Обсяг годин	100	100		
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	Практичні			
	30	30		
	Індивідуальні			
	7.5	7.5		
Самостійна робота				
62.5	62.5			
Вид підсумкового контролю		<i>залік</i>		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей:

- володіння дієвим співом;
- набуття вокально-виконавських навичок;
- виховання музично-естетичних смаків.

Завдання – формування у студентів загальних та спеціальних музичних компетентностей, що передбачені освітньою програмою «Акторське мистецтво театру і кіно» для дисципліни «Музичне виховання та сценічний спів» у відповідності до програмних результатів навчання.

Передумови для вивчення відсутні

Очікувані результати навчання за дисципліною:

- вміти вибудувувати ефонічну партитуру відповідно до творчого задуму, володіти дикцією, гучністю, об'ємом, логікою сценічної мови. Фахово працювати з текстовим робочим матеріалом (епосом, лірикою, драмою), підтекстом та образно-лексичним мисленням.
- знати основні закони сценічного руху, методично точно виконувати основні елементи класичного, бального й народного танців та емоційно, художньо-виразно відтворювати танцювальні партитури в контексті сценічного образу.
- володіти вокально-технічними навичками різних манер співу, поєднувати технічну складову співу з акторським проходженням музичного твору у заданих художніх рішеннях, обставинах, стилях та жанрах.
- знати ази музичної грамоти, мати базові навички читання нот та гри на музичних інструментах.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення – фортепіано, нотна бібліотека, робоча програма, література, музичне обладнання.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3 курс / 5 семестр:														
1. Вокально-художня мова.	20			6		2	12							
2. Вокальна робота над художнім виконанням творів.	20			6		2	12							
3. Вокальне виконавство і акторська майстерність	21			6		3	12							
4. Жанрова основа, стильові особливості вокальних та театральних жанрів.	18.5			6		0.5	12							
5. Робота з дуетами, тріо, квартетами, квінтетами, секстетами, загальними номерами на кілька голосів.	20.5			6			14.5							
Разом	100			30		7.5	62.5							
3 курс / 6 семестр:														
6. Вокальне виконавство і акторська майстерність.	20			6		2	12							
7. Різноманітні вокальні техніки і прийоми .	20			6		2	12							
8. Інтерпретація твору, сценічне виконання.	21			6		3	12							
9. Емоційність і виконавська логіка художнього образу твору.	18.5			6		0.5	12							

10. Робота з дуетами, тріо, квартетами, квінтетами, секстетатами.	20.5			6			14.5							
Разом	100			30		7.5	62.5							
УСЬОГО	200			60		15	125							

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вокально-художня мова

Основні поняття/ключові слова: інтонація, дикція, тембр, емоційна виразність, артикуляція, фразування, музична драматургія.

Стислий зміст: Вокально-художня мова охоплює використання голосу для передачі емоцій та ідей через музичний твір. Це включає чітку дикцію, роботу з інтонацією, тембром та динамікою. Важливою складовою є здатність вокаліста передати драматургію музичного твору, використовуючи не лише голос, але й емоційне вираження через голосову техніку.

Рекомендована література:

1. І. Гончаренко, "Вокальна майстерність: методологія та практика". – Київ: Академвидав, 2011.
2. О. Боровик, "Мистецтво інтерпретації вокальних творів". – Львів: Сполом, 2016.

Тема 2. Вокальна робота над художнім виконанням творів

Основні поняття/ключові слова: інтерпретація, фразування, стилістика, динаміка, емоційна виразність, музична драматургія.

Стислий зміст: Вокальна робота над художнім виконанням творів передбачає детальне вивчення стилістики твору, правильного фразування, динаміки та тембрових відтінків. Співак працює над передачею емоційного змісту твору, враховуючи вимоги композитора та власне інтерпретаційне бачення.

Рекомендована література:

1. І. Єршов, "Основи вокальної техніки: атака звуку". – Львів: ПП "Компанія Віват", 2017.
2. О. Сластін, "Мистецтво вокалу". – Київ: Музична Україна, 2007.

Тема 3. Вокальне виконавство і акторська майстерність

Основні поняття/ключові слова: вокальна техніка, акторська гра, емоційна виразність, сценічний образ, інтерпретація, пластика, міміка.

Стислий зміст: Вокальне виконавство тісно пов'язане з акторською майстерністю, оскільки співак має не лише технічно виконувати твір, але й передавати емоції та створювати сценічний образ. Це включає роботу над акторською виразністю, мімікою, пластикою, що допомагає інтегрувати вокал у загальний художній контекст сценічного виконання.

Рекомендована література:

1. Л. Кондратюк, "Мистецтво вокалу: теорія та практика". – Київ: Музична Україна, 2009.
2. Н. Поліщук, "Психофізіологія голосу: теорія і практика". – Київ: Альтерпрес, 2015.

Тема 4. Жанрова основа, стильові особливості вокальних та театральних жанрів

Основні поняття/ключові слова: жанр, стиль, опера, оперета, мюзикл, камерна музика, фольклор, романси.

Стислий зміст: Жанрова основа вокальних та театральних творів визначає їхні стильові особливості, включаючи оперу, оперету, мюзикли, камерну музику та фольклорні твори. Кожен жанр вимагає певної вокальної техніки та специфічної інтерпретації, яка відповідає історичним та стилістичним вимогам.

Рекомендована література:

1. П. Муравський, "Вокально-технічні вправи для співаків". – Київ: НМАУ, 2013.
2. В. Іванова, "Теорія і практика вокального мистецтва". – Київ: Ліра-К, 2014.

Тема 5. Робота з дуетами, тріо, квартетами, квінтетами, секстетатами, загальними номерами на кілька голосів

Основні поняття/ключові слова: ансамбль, вокальна гармонія, злиття голосів, баланс звуку, колективна робота, ансамблева техніка.

Стислий зміст: Робота в ансамблях різних складів вимагає від вокалістів здатності до взаємодії в групі, гармонійного злиття голосів та досягнення вокального балансу. Важливою частиною є розвиток ансамблевої техніки, слуху та інтонації,

щоб досягти єдиного цілісного звучання, зберігаючи індивідуальні темброві особливості кожного голосу.

Рекомендована література:

1. Г. Паламар, "Основи вокальної техніки". – Львів: Сполом, 2014.
2. О. Гаврилюк, "Техніка вокального дихання". – Київ: Музична Україна, 2010.

Тема 6. Вокальне виконавство і акторська майстерність

Основні поняття/ключові слова: акторська гра, вокальна техніка, сценічна виразність, міміка, жест, емоційна інтерпретація, сценічний образ.

Стислий зміст: Вокальне виконавство у поєднанні з акторською майстерністю вимагає від виконавця не тільки технічно правильного виконання твору, але й виразної передачі його емоційного змісту. Це передбачає використання акторських засобів, таких як міміка, жести та сценічна пластика, що допомагають створити глибокий і переконливий сценічний образ.

Рекомендована література:

1. Л. Кондратюк, "Мистецтво вокалу: теорія та практика". – Київ: Музична Україна, 2009.
2. Н. Поліщук, "Психофізіологія голосу: теорія і практика". – Київ: Альтерпрес, 2015.

Тема 7. Різноманітні вокальні техніки і прийоми

Основні поняття/ключові слова: легато, стакато, портаменто, трель, глісандо, дихання, атака звуку, резонанс.

Стислий зміст: Різноманітні вокальні техніки та прийоми включають роботу з легато, стакато, портаменто, треллю та іншими прийомами, які допомагають створити різні музичні ефекти. Вокаліст повинен володіти дихальною технікою, контролювати атаку звуку та використовувати резонатори для досягнення бажаного тембру й динаміки.

Рекомендована література:

1. Г. Паламар, "Основи вокальної техніки". – Львів: Сполом, 2014.
2. П. Муравський, "Вокально-технічні вправи для співаків". – Київ: НМАУ, 2013.

Тема 8. Інтерпретація твору, сценічне виконання

Основні поняття/ключові слова: інтерпретація, художня задумка, емоційна виразність, сценічна присутність, образ, стилістика, драматургія.

Стислий зміст: Інтерпретація музичного твору – це процес творчого осмислення й передачі змісту та емоцій через вокальне виконання. Сценічне виконання вимагає від виконавця відчуття драматургії, стилю і образу твору, а також здатності передати задум композитора з використанням акторської виразності та вокальної техніки.

Рекомендована література:

1. І. Гончаренко, "Вокальна майстерність: методологія та практика". – Київ: Академвидав, 2011.
2. О. Боровик, "Мистецтво інтерпретації вокальних творів". – Львів: Сполом, 2016.

Тема 9. Емоційність і виконавська логіка художнього образу твору

Основні поняття/ключові слова: емоційність, логіка виконання, художній образ, драматургія, сценічна інтерпретація, стиль, вокально-акторська виразність.

Стислий зміст: Емоційність і логіка виконання мають вирішальне значення для створення переконливого художнього образу. Співак повинен знаходити баланс між технічною досконалістю та емоційною насиченістю, дотримуючись логіки драматургічного розвитку твору. Це дозволяє передати глибину змісту та створити унікальний художній образ.

Рекомендована література:

1. О. Сластін, "Мистецтво вокалу". – Київ: Музична Україна, 2007.
2. Н. Поліщук, "Психофізіологія голосу: теорія і практика". – Київ: Альтерпрес, 2015.

Тема 10. Робота з дуетами, тріо, квартетами, квінтетами, секстетатами

Основні поняття/ключові слова: ансамблева техніка, гармонія, злиття голосів, інтонація, колективна робота, вокальна координація, баланс.

Стислий зміст: Робота в ансамблях різного складу (дуети, тріо, квартети тощо) вимагає від виконавців здатності працювати в колективі, досягати гармонії та балансу звучання. Це включає розвиток слуху, інтонаційного контролю та координації для створення єдиного вокального образу, зберігаючи при цьому індивідуальні голосові якості.

Рекомендована література:

1. Г. Паламар, "Основи вокальної техніки". – Львів: Сполом, 2014.
2. О. Гаврилук, "Техніка вокального дихання". – Київ: Музична Україна, 2010.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Демонстраційний метод: Викладач демонструє правильне виконання технік співу, після чого студенти повторюють. Це допомагає візуалізувати правильну постановку голосу та артикуляцію.

Метод слухового сприйняття: Студенти тренують вокальний слух через слухання професійних виконань, розбір звукових помилок, а також співають під наглядом викладача для корекції.

Практичні вправи та розспівки: Регулярні вокальні вправи для розвитку дихання, артикуляції, інтонації та зміцнення голосових зв'язок. Розспівки допомагають підготувати голосовий апарат до складніших завдань.

Метод моделювання: Студенти опрацьовують конкретні ролі, що дозволяє моделювати різні вокальні стилі й емоційні стани, використовуючи голос як інструмент драматургії.

Метод самоконтролю: Використовується для розвитку здатності контролювати власний голос через запис свого співу та аналіз виконання.

Інтерактивний метод: Створення умов для обговорення технічних аспектів вокалу в групах, що дозволяє студентам обмінюватися досвідом і коригувати помилки.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (СР) ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Впродовж опанування дисципліни протягом двох семестрів студент має виконати 10 завдань, одне завдання з кожної теми.

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
3 курс / 5 семестр:			
1	Підготуйте вокальний твір, звертаючи особливу увагу на чіткість дикції, інтонацію та емоційний вираз. Запишіть своє виконання і проаналізуйте, наскільки точно вам вдалося передати емоційний зміст твору через вокально-художні засоби. Підготуйте короткий письмовий звіт із самоаналізом.	Усна, письмова	10
2	Виберіть вокальний твір і підготуйте його до виконання, зосередившись на фразуванні, динаміці та стилістичних особливостях.	Усна	10

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
	Виконайте твір перед дзеркалом або запишіть на відео, щоб оцінити виразність вашої інтерпретації. Напишіть звіт, де опишіть свій процес підготовки та які технічні моменти потребують вдосконалення.		
3	Виконайте уривок з вокального твору, в якому потрібно передати яскравий емоційний стан персонажа. Запишіть своє виконання і оцініть акторську майстерність: міміку, жести, емоційний вираз. У звіті напишіть про те, як поєднання вокальних та акторських технік допомогло вам передати художній образ.	Усна, електронна	10
4	Виберіть твір різних жанрів (наприклад, оперу і романс), підготуйте їх до виконання, звертаючи увагу на стилістичні особливості кожного жанру. Запишіть виконання і порівняйте, як змінилися вокальні та виконавські техніки в залежності від жанру. Підготуйте короткий аналіз відмінностей.	Усна	10
5	Організуйте репетицію дуету або ансамблю (трійка, квартет тощо) і запишіть ваше виконання. Особливу увагу зверніть на гармонійне злиття голосів, баланс і інтонацію. Напишіть звіт, де опишіть складнощі, які виникли під час роботи з іншими вокалістами, та як ви їх вирішували.	Усна	10
3 курс / 6 семестр:			
6	Запишіть відео, де ви виконаєте вокальну арію, працюючи над поєднанням вокальних технік із акторською майстерністю. Особливу увагу зверніть на міміку, жести і загальну сценічну виразність. Проаналізуйте своє виконання та зробіть нотатки щодо вдосконалення техніки.	Усна, письмова, електронна	10
7	Виконайте вокальні вправи, що включають легато, стакато, трелі та глісандо. Запишіть своє виконання і проаналізуйте, як кожна техніка впливає на загальне звучання та виразність. Підготуйте короткий звіт із самоаналізом.	Усна, електронна	10
8	Оберіть музичний твір, створіть власну інтерпретацію та виконайте його на сцені або перед камерою. Запишіть своє виконання та напишіть короткий рефлексійний звіт про ваш процес інтерпретації та емоційну виразність.	Усна	10
9	Обрайте драматичний вокальний твір і виконайте його, звертаючи особливу увагу на логіку розвитку емоційного стану персонажа. Напишіть коротке есе про те, як ви використовували вокальні та акторські засоби для передачі емоційності та логіки образу.	Усна, письмова	10
10	Підготуйте і виконайте дует або ансамбль із кількома вокалістами. Запишіть ваше виконання та проаналізуйте баланс голосів, гармонію та інтеграцію кожного голосу в загальне звучання.	Усна, письмова	10

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
	Напишіть короткий звіт про труднощі та успіхи роботи в ансамблі.		

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Технічна точність. 0-1 бал: Виконання вокальних технік (інтонація, артикуляція, дихання) на належному рівні, контроль за звуком у різних регістрах. Висока точність та коректність застосування видів атаки звуку.	2
Інтонаційна точність. 0-1 бал: Студент демонструє здатність коригувати помилки, точно інтонувати та контролювати звук. Здатність самостійно аналізувати якість свого співу.	2
Креативність і художня виразність. 0-1 бал: Використання вокальних технік для художньої інтерпретації творів. Здатність передати емоційний зміст через темброві та динамічні зміни. Оригінальність у виконанні.	2
Системність виконання 0-0,5 бали: Студент систематично виконує завдання, дотримується рекомендацій щодо розспівок та вправ. Веде звітність або щоденник прогресу.	2
Творчий підхід до виконання. 0-0,5 бали: Студент застосовує нестандартні рішення у виконанні завдань, використовує додаткові матеріали або інструменти для досягнення кращих результатів. Готовий експериментувати та самостійно шукати нові підходи.	2
Максимальна кількість балів	10

7. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (ПК) – усна, письмова та практична перевірка здобутих знань, умінь та навичок під час аудиторних занять, перевірка самостійної роботи, публічні виступи (концерти, заходи).

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
3 курс / 5 семестр:			
1	Підготуйте вокальний твір, звертаючи особливу увагу на чіткість дикції, інтонацію та емоційний вираз. Продемонструйте своє виконання під час аудиторних занять і проаналізуйте, наскільки точно вам вдалося передати емоційний зміст твору через вокально-художні засоби.	Усна, письмова	10
2	Виберіть вокальний твір і виконайте, зосередившись на фразуванні, динаміці та стилістичних особливостях.	Усна	10
3	Виконайте уривок з вокального твору, в якому потрібно передати яскравий емоційний стан персонажа.	Усна, електронна	10

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
4	Виконайте два твори різних жанрів (наприклад, оперету і романс), підготуйте їх до виконання, звертаючи увагу на стилістичні особливості кожного жанру..	Усна	10
5	Організуйте репетицію дуету або ансамблю (трійка, квартет тощо) і продемонструйте результат під час аудиторних занять.	Усна	10
3 курс / 6 семестр:			
6	Продемонструйте українську народну жартівливу пісню. Особливу увагу зверніть на міміку, жести і загальну сценічну виразність.	Усна	10
7	Підготуйте уривок з мюзиклу та продемонструйте під час аудиторних занять.	Усна	10
8	Оберіть музичний твір, створіть власну інтерпретацію та виконайте його під час аудиторних занять.	Усна	10
9	Обрайте драматичний вокальний твір і виконайте його, звертаючи особливу увагу на логіку розвитку емоційного стану персонажа.	Усна	10
10	Продемонструйте під час концерту або відкритого заняття набуті навички, продемонструйте напрацьований репертуар.	Усна	10

Критерії оцінювання при поточному контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Технічна точність. 0-1 бал: Виконання вокальних технік (інтонація, артикуляція, дихання) на належному рівні, контроль за звуком у різних регістрах. Висока точність та коректність застосування видів атаки звуку.	2
Інтонаційна точність. 0-1 бал: Студент демонструє здатність коригувати помилки, точно інтонувати та контролювати звук. Здатність самостійно аналізувати якість свого співу.	2
Креативність і художня виразність. 0-1 бал: Використання вокальних технік для художньої інтерпретації творів. Здатність передати емоційний зміст через темброві та динамічні зміни. Оригінальність у виконанні.	2
Системність виконання 0-0,5 бали: Студент систематично виконує завдання, дотримується рекомендацій щодо розспівок та вправ. Веде звітність або щоденник прогресу.	2
Творчий підхід до виконання. 0-0,5 бали: Студент застосовує нестандартні рішення у виконанні завдань, використовує додаткові матеріали або інструменти для досягнення кращих результатів. Готовий експериментувати та самостійно шукати нові підходи.	2
Максимальна кількість балів	10

Підсумковий (семестровий) контроль (ПСК) – залік складається із загальної кількості балів, отриманих під час аудиторних занять, виконання самостійної роботи та участі в концертах або відкритих уроках.

Критерії оцінювання при підсумковому контролі:

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

3 курс / 5 семестр:

За результатами поточного контролю та самостійної роботи							Сума балів
Тема	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	залік	
СР	10	10	10	10	10	-	100
ПК	10	10	10	10	10	-	
ПСК	-	-	-	-	-	-	

3 курс / 6 семестр:

За результатами поточного контролю та самостійної роботи							Сума балів
Тема	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	залік	
СР	10	10	10	10	10	-	100
ПК	10	10	10	10	10	-	
ПСК	-	-	-	-	-	-	

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень	

9. Рекомендована література

1. Бондаренко О. "Вокальний слух і його розвиток". – Київ: НМАУ, 2018.
2. Боровик М. "Вокальні вправи для початківців". – Київ: НМАУ, 2013.
3. Боровик О. "Мистецтво інтерпретації вокальних творів". – Львів: Сполом, 2016.
4. Гаврилук О. "Техніка вокального дихання". – Київ: Музична Україна, 2010.
5. Гошовський Р. "Вокальний тренінг: теорія і практика". – Київ: Музична Україна, 2010.
6. Гончаренко І. "Вокальна майстерність: методологія та практика". – Київ: Академвидав, 2011.
7. Єршов І. "Основи вокальної техніки: атака звуку". – Львів: ПП "Компанія Віват", 2017.
8. Кондратюк Л. "Мистецтво вокалу: теорія та практика". – Київ: Музична Україна, 2009.
9. Колесніченко Г. "Техніка співу: навчальний посібник". – Львів: Видавництво ЛНМА, 2012.
10. Кравець Г. "Методика вокального навчання для початківців". – Львів: ЛНМА, 2015.
11. Муравський П. "Вокально-технічні вправи для співаків". – Київ: НМАУ, 2013.
12. Олексенко І. "Дихальні вправи для співаків". – Львів: Ліра-К, 2016.
13. Паламар Г. "Основи вокальної техніки". – Львів: Сполом, 2014.
14. Паламаренко І. "Анатомія вокалу". – Київ: Музична Україна, 2018.
15. Паламаренко І. "Школа вокалу: перші кроки". – Київ: АртЕк, 2017.
16. Поліщук Н. "Практичний курс вокальних вправ". – Львів: Сполом, 2016.
17. Поліщук Н. "Психофізіологія голосу: теорія і практика". – Київ: Альтерпрес, 2015.
18. Сироватка Л. "Розвиток музичного слуху у вокалістів". – Київ: Музична Україна, 2012.
19. Сластін О. "Вокальні вправи та їх значення". – Київ: Музична Україна, 2011.
20. Сластін О. "Мистецтво вокалу". – Київ: Музична Україна, 2007.
21. Смолякова Г. "Вокальне мистецтво: педагогічні основи". – Київ: Видавництво "Освіта", 2009.
22. Тютюнник Г. "Основи вокальної педагогіки". – Київ: АртЕк, 2005.
23. Тютюнник Г. "Фізіологія голосу у вокалі". – Київ: НМАУ, 2013.
24. Іванова В. "Теорія і практика вокального мистецтва". – Київ: Ліра-К, 2014.

10. Інформаційні ресурси

1. Ноти України

<https://noty.com.ua/>

Український сайт з нотами для різних інструментів та вокалу, зокрема для хорових колективів.

2. **Notatky.com.ua**
<https://notatky.com.ua/>
Платформа, яка надає доступ до нот українських пісень та творів.
3. **Muscore Україна**
<https://musescore.com/user/14896356>
Спільнота українських композиторів та музикантів на міжнародній платформі Muscore, яка пропонує ноти для різних виконавців.
4. **IMSLP (International Music Score Library Project)**
<https://imslp.org/>
Одна з найбільших музичних бібліотек у світі, яка пропонує безкоштовний доступ до нот класичної музики, включаючи вокальні твори.
5. **8notes**
<https://www.8notes.com/>
Сайт з нотами для різних інструментів та вокалу, включаючи пісні різних жанрів та рівнів складності.
6. **Musescore**
<https://musescore.com/>
Міжнародна платформа для пошуку та публікації нот, з великим розділом для вокалістів. Можна знайти як класичні, так і сучасні композиції.
7. **ChoralWiki (Choral Public Domain Library)**
<http://www.cpdl.org/>
Бібліотека хорових творів, де можна знайти нотні партитури для різних типів хорів та вокальних ансамблів.
8. **Sheet Music Plus**
<https://www.sheetmusicplus.com/>
Міжнародний ресурс для купівлі нотних матеріалів. Містить великий вибір вокальних творів різних жанрів і стилів.